

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Școala ceramică din Târgu-Jiului.

„Bunul Econom“ a publicat în nr. 44 un îndemn pentru școala de olărit din T.-Jiului, iar în nr. 48 a publicat, că fiul parochului din Vinerea s'a dus acolo spre a învăța olăritul cel perfecționat (cel măestrit, deservit).

A făcut părintele din Vinerea un lucru foarte cuminte trimițându-și fiul acolo, deoarece olăritul fin e tare bine plătit, căci el nu e numai meșteșugul de a mesteca lutul cu apă și a-l forma pe urmă în arderea vasului, ci e învățătura de a ști alege în chip măestrit lutul, și mestecarea diferitelor soiuri de lut, cari apoi dau lucruri mai frumoase, mai tinătoare.

Dar' și împodobirea, vâpsirea vaselor e lucru mare, deoarece vâpselile diferite arse, dau altă culoare decât aceea pe care a avut-o vasul când s'a pus pe lutul numai uscat.

Căldura la care se ard vasele de lut încă trebuie învățată, deoarece nu tot lutul, nu toată vâpseala recere, pentru a fi arsă, tot același foc.

Lumea a înaintat mult, și chiar și cerințele țeranilor sunt mari. Cerem farfurii, blide, oale mai bune, cari nu lasă să treacă unsoare în ele, cari sunt mai tinătoare, cari sunt făcute și zugrăvite mai cu gust și nu numai mânjite, pentru aceea pier tot mai mult și din casele țeranilor formele cele vechi de vase cu motive naționale și intră în locul lor niște vase mai tinătoare, cu colori mai strigătoare, dar' — fără de motive (zugrăveli, forme) naționale.

Mijlocul de a ajuta lucrului, ca vasele în bunătaie să deie înainte, dar' nici de formele (motivele) naționale să nu se depărteze, este numai în dezvoltarea olăritului în școli, de unde eșind oamenii cari se pricep la olărit, să aibă cunoștință și de motivele noastre naționale, pe cari folosindu-le în desem-

nurile lor, ar putea dezvolta gustul bun al econoamelor noastre.

În comitatul nostru este o comună, în care toți sunt olari. Această comună este *Obârșea*, în acele părți ale comitatului fostului Zarand, unde industria de casă este bine dezvoltată, căci sunt comune, (Rișca, Rișculița) unde cu mic cu mare fac spete de țesut, în alta fac tot buți, în alta roate.

Comuna olărească *Obârșea* mai de mult, când olăritul la alții era tot așa de slab ca la ei, duceau oale în depărtări mari la târguri, acum însă, când la alții industria aceasta a înaintat, adică a produs vase mai bune, ei rămânând tot cei vechi, cu oale slabe, nu-i mai vezi numai ici-colea cu câte un cor două de oale!

Atrag luarea aminte a cercurilor conducătoare din fostul Zarand, poate și al Reuniunii noastre economice, să vadă nu cumva s'ar putea trimite 1—2 băieți din acea comună la școala din T.-Jiului, cari apoi venind acasă, să revie și reînălțe industria lor de casă, și să o desvoalte, ca barem vasele de toate zilele. să le poată produce oamenii noștri, pentru trebuințele noastre, alungând concurența străină din piețe?

Fiind cumpărătorii mai pretensivi, (cu așteptări mai înalte) să fie și producătorii mai destoinici, să poată ținea piept cu alții, barem în obiectele cele simple deocamdată, după care se vor putea avânta ca mâne la și mai mult!

Binevoitori ai poporului! nu lăsați vremea să treacă, cercați!

Un fost Zarandean.

Situațiunea agricolă în România.

„Gazeta Săteanului“ scrie despre ea următoarele: Luna Noemvrie a fost, până acum, foarte prielnică sămănăturilor din pământ și dacă va ținea tot astfel până la sfârșitul ei, atâtea nădejdi vor renaște pentru viitorul an agricol.

Umedoasă, destul de caldă, fără vânturi, luna Noemvrie astfel cum a fost, e binecuvântată de atâta plugărime.

Grânele, secările, răsrite au luat o mare dezvoltare. Cele-ce ședeau ca „în sac“ au putut răsări și sămănăturile întârziate s'au putut face în sfârșit.

Apoi, cum pământul nu era nici prea din cale afară umed și nici așa de tare ca în Octomvrie, s'au putut face și întorsuri pentru primăvară de orzoaică și ovės, cum și ogoare pentru porumb. S'ar fi făcut și mai multe, dar', în general, trăgătorii sunt foarte oboșiți și slăbiți din cauza greutateii cu care s'au făcut arăturile de grâu și secară și lipsei de iarbă în această așa de secetoasă toamnă.

Cei mai mulți boi se hrănesc acum cu ciocanii și alte nutrețuri adunate pentru iarnă. Și cum nu e mult nutreț, dacă nu se va toca paele și mai ales ciocanii pentru a se folosi în întregime, vitele vor eși foarte slabe la primăvară.

Dumnezeu să ne păzească de o iarnă fără zăpadă și de alternarea înghețului cu desghețul, cum mai toate sămănăturile sunt așa de puțin dezvoltate!

O zăpadă așezată potrivit peste pământul neinghețat și ținând astfel ferite sămănăturile sub ea, până la primăvară, iată cea mai mare dorință a agricultorului, iată ce ar putea să ne facă să sperăm în o viitoare maximală recoltă!

Sub această ocrotitoare și fertilizatoare mantie, până și colzele și navetele ce de abia în Noemvrie au răsărit, pot scăpa de îngheț; altfel nu se pot socoti decât ogoară pentru sămănăturile de primăvară.

AGRICULTURA

Compostul.

Cel mai potrivit îngrășământ pentru pomi și livezi este compostul. Pentru gătirea acestui îngrășământ (gunoiu) se cere o groapă zidită anume, deosebit de groapa de gunoiu obicinuită. Spre a întruni toate cerințele, groapa din vorbă trebuie să fie zidită și cimentată («văcălită» cu ciment, un văcălaş tare).

Acum, că intrăm în iarnă, ar avea și economii noștri timp să-și facă câte o atare groapă.

În această groapă se adună gunoiul

ce zilnic se mătură din casă și curte, apoi pleavă, burueni din plivit, frunze, tărîțe sau făină de firez, pene, pěr, lână, sdrențe, mortăcini, var, pământ gras sau humos, noroiu de pe uliță și din șanțuri, ș. a., cari mărunțindu-se se aruncă peste olaltă, udându-se adesea cu urină (ud de animale) odată sau de două-ori pe săptămână, ca să se dospească și să putrezească mai îngrabă.

La 3—4 luni adunătura aceasta de felurite materii se întoarce odată, și după alte 3—4 luni se întoarce a doua-oară, udându-se cu urină. În timp de 1—1½ an aceste materii sunt putrezite îndeajuns și se pot duce pe livezi sau se pot întrebuița pentru îngrășarea pământului din jurul pomilor.

De s'a întemplat să avem noi sau un vecin vre-un animal mort, și pe acela îl vom pune în groapa de compost, ținând însă samă de cele de mai jos:

Dintre mortăcini nu se vor pune în groapa de compost acelea, cari au perit de boale lipicioase. Carnea animalului mort se desface de pe oase, pentru-ca să putrezească mai îngrabă, ear' așezarea ei în groapă se face astfel: pe fundul gropii se pune o pătură de pământ, apoi o pătură de var nestins și peste acesta un rînd de carne, urmându-se tot astfel până gătam.

Lucru firesc, groapa aceasta trebuie bine acoperită, ca să nu fie desfăcută de porci și de câni, și ca să nu se

răspândească din ea miros greu, neplăcut și nesănătos.

Pe viitor munca și cheltuețele, împreunate cu purtarea economiei de câmp, numai așa se vor răsplăti mai bine, dacă plugarul va produce și va avea la îndemână gunoiu cât mai mult și mai bun. Însă fiindcă gunoiul de animale nu e de ajuns aproape nici unui plugar pentru îngrășarea moșiei sale, urmează să-și gătească fiecare și compost, îmbunătățindu-și și cu chipul acesta plugăria și venitele.

Înfurirea feluritelor soluri de nutreț asupra vitelor.

Economii cari vor fi ascultat de sfaturile noastre date de vreme, să nu se lase pe iarnă numai cu obicnuitul fên și pae, aceia vor avea vite mai frumoase și mai prețioase în primăvară. Despre folosirea feluritelor nutrețuri vom spune ceva azi.

1. Fênul și otava sunt temelul tuturor nutrețurilor. Numai cât între fên și fên, între otavă și otavă este mare deosebire. Fênul și otava din locurile apătoase de obicei constau din ierburi acre, cari au o slabă putere de nutriție și ca nutreț rămân adesea chiar și îndărătul paelor. Livezile de pe lângă riuri și din câmp, cum și livezile mai umede de munte, dau fênul cel mai bun. Totuși și fênul de pe numitele livezi poate fi foarte deosebit, pentru-că cu cât

iarba e cosită mai de timpuriu, cu atât ea dă un fên mai nutritiv. Bunătatea fênului atîrnă încă, precum se știe, și dela modul cum și timpul în care a fost uscat. Puțină ploaie nu strică mult nutrețului de curînd cosit, ploile îndelungate însă da, pentru-că ele spală și îndepărtează o parte însemnată a celor mai bune părți din cari fênul se compune. La fên nu hotărăște atât mulțimea lui, cât mai ales bunătatea lui. De aceea bine fac cei-ce îl aleg de cu vară, ca să știe în care clae e bun și în care mai slab.

2. Trifoiul roșu făcut fên, este un nutreț foarte bun și de mare folos pentru vite, cum am arătat-o repetit. Se dă vitelor ca și fênul.

3. Napii sunt mai ales prețioși pentru vitele tinere și pentru vacile cu lapte; ferberea lor e un lucru fără socoteală și prin urmare nu e de trebuință.

4. Cartofii (crumpenele) în stare crudă sunt un nutreț bun pentru lapte, însă nu priesc tuturor vitelor, de aceea cu ei trebuie umblat cu băgare de samă. Tăiați nu trebuie ținți mult la aer, că se înegresc și așa devin stricăcioși sănătății; ferți sunt mai buni ca nutreț de îngrășare.

5. Păstăioasele sunt nutreț slab pentru sporirea laptelui, dar' bune pentru împuterirea vitelor.

Dintre păstăioase, măzăricea ajută chiar și la sporirea laptelui.

6. Mestecăturile (fên cu paie)

tate pește. Are glas îngeresc cu care scoate din minți inimile tinere și simțitoare, și în valurile apelor pururea alergătoare le duce „de unde nu mai este reîntoarcere“.

Vêlva înțelepciunii, e o fecioară frumoasă ca soarele și cu zimbet vecinic pe buze. Mersul ei e liniștit, ear' graiul dulce și cumpetat. Ea duce sufletele cari o pricep, în lumea cea nevăzută de muritori, în lumea visurilor înalte, peste care domnește D-zeul frumseților celor înălțătoare.

Numai vêlva băilor dela Roșia e altfel. Câte băi, atâtea vêlve; și sunt nenumărate băile în Roșia, dar' fiecare baie își are vêlva sa, care se arată băieșilor în diferite potrozuri (forme, chipuri).

Unii o vîd în potrozul unui copil mic, alții mai mare; unii o vîd june, soldat sau moșneag bătrîn, ear' altora li-se arată fetiță, fecioară frumoasă ca o minune, sau babă bătrînă. Să mai arată în potrozul unui cocoș, căne, sau măgar, ear' uneori nu se arată de loc, ci numai se aude; atunci se aude orologiul bătînd, sau s'aude lătrat de câni; se aude cocoșul cîntînd cucurigu, sau ca și cînd ar veni zeci de trăsuri cu clopoțele din depărtare.

FOIȚĂ

În câmp.

Pe cerul depărtat, albind în zori
Scînteia cea din urmă stea de aur;
Cîrsteii deșteptându-se din flori
Pe lanul copt de grâu, întins tesaur,
S'alungă 'n sbor săltînd, și pier ușorii!...

Mii flori privind nostalgice seninul
Sorb dulcea lăcrimarea dimineții,
Și fragede-și deschid timide sinul.
Pe prunduri somnoros, alene-arinul
Intinde brațe lungi prin vîlul ceții.

Dar' suliță de foc străbate 'n sferă
Și-albește 'n dealuri creștetul pădurii...
Mă uit cum vine soarele 'n tăcere.
Ahl nu-'i decât o singură plăcere:
Pioasa adorare a naturii!

D. NANU

V Ê L V A.

După credința Românilor din Munții Apuseni, toate lucrurile au vîlvă. Și holda își are vîlvă (stafia, vedenia), și pădurea, și apele au vîlvă, și înțelepciunea cea mare încă își are vîlvă ei, dar' atâtea vîlve, câte au băile (minele) de aur dela Roșia-Abrudului și jur, nu s'au mai pomenit nicăiri pe rotogolul pământului.

Vêlva holdei e crescută dintr'un spic de grâu. E blîndă și bună. Are pěr de aur, ochii ca cicoarea și cînd zefirul atinge spicele, ea se leagănă pe valurile holdei. Cine e cu frica lui Dumnezeu o poate vedea în ziua secerîșului, cînd apoi se ridică cu alte zine nevăzute, și sboară în ceea lume.

Vêlva pădurii e o zină frumoasă și puternică. Are pěr lung și negru, ca noaptea. Ochii ei negri ard ca jeratecul, și spre cine se uită, acela moare de dorul ei. Să arată cu deosebire celor îndrăgostiți, și cât e ziua și noaptea cîntă cu pădurea cîntece nepri-cepute de oamenii muritori.

Vêlva apelor e jumătate fecioară, jumă-

sunt un nutremânt cu atât mai bun, cu cât paiele sunt amestecate în măsură mai mică.

7. Paiele singure au un preț de tot neînsemnat ca material de nutriție și slujesc vitelor aproape numai pentru umplerea stomacului, să-și dea simțul săturării și ca să țină în lucrare mistuirea. Unde împregiurările economice cer a se da vitelor multe paie, este neapărat trebuincios, ca ele încă să fie măruntate (tăiate) și să înlocuim neînsemnata putere de nutriție a acestora, cu plante ca napii, turta de oleu, sau fructe păstăioase puse printre paie.

8. Cocenii (tuleii, pășii) de cucuruz nu sunt mai pe sus decât paiele.

9. Pleava bucatelor este ceva mai bună ca paiele, dar' ea trebuie bine curățită de năsip, praf și alte materii stricăcioase.

10. Bucatele. Toate soiurile noastre de bucate, fără deosebire, sunt mijloace foarte bune de nutriție, dacă nu se dau vitelor în măsură prea mare.

11. Tărțile sunt mijloc puternic de nutriție; ele sporesc în mare măsură laptele. La cumpărare însă se băgăm de samă, să nu fie marfă rea, amestecate cumva cu materii asemănătoare, ca tărțile de firez și altele.

12. Turtele de oleu, sunt întăritor mai pe sus de toate. Vacilor însă nu se poate da prea mult din ele,

Velva este bună sau rea. Velva bună e albă și cu fața strălucitoare și plină de bunătate, ea se arată băieșilor celor cu frica lui Dumnezeu și numai după cântatul cocoșilor și până în altă zi la apunerea soarelui, și arată băieșilor pe unde să lucre, ca să afle aur.

Velva cea rea e neagră, cu fața înspăimântătoare. Ea se arată până în cântatul cocoșilor, și cu deosebire băieșilor răi la suflet și fără credință, și totdeauna aduce cu sine primejdie.

Fie velva bună, fie rea, băieșii, cari o văd, n'au voie să spună nimănui ceea-ce au văzut, sau dacă o spun, să nu mai între în baia aceea, căci atunci vine velva la ei și îi omoară cu pietri fără milă.

Și nu este în Roșia și jur nici un băiaș, care să nu știe ceva întâmplare despre velva băii, care domnește peste aurul din munți, și care ține în respect pe toți băieșii.

Dintre nenumăratele casuri, cari se povestesc auzite dela moși și strămoși, las să urmeze unul, pe care când eram copilă l'am auzit dela Suba Ionuț a Impăratului.

De mult, de mult, când erau alte vre-

pentru-că laptele și untul capătă un gust neplăcut. Dintre cele mai bune sunt turtele de in și de rapiță.

13. Slatul, ce rămâne din facerea berii și lăturile dela fabricile de spirt, încă sunt foarte bune de nutriție, și înriurese în mod însemnat la sporirea laptelui.

14. Tăieștii sau drevele de napi, ce rămân din fabricarea zahărului, sunt un nutreț gustos și foarte sănătos pentru tot felul de vite. Se dau dulci sau murați, ca tăieștii.

Pentru-ca să se poată face o cruțare cât mai mare în nutreț, și totuși vitele să crească, să se îngrășe și să se împuterească, ear' vacile să dea lapte mult, este neapărat trebuincios, ca nutrețul să se dea tăiat, și anume: fânul, trifoiul uscat, paiele, cocenii și napii; apoi vitele să nu fie lipsite de sarea trebuincioasă.

Nutrețul singur însă, fie el cât de bun, nu e de ajuns.

Se mai cere apă bună, aer curat și căldură în grajd, așternut uscat, țesături și spălăturile vitelor!

R. S.

HIGIENA

Nutriția.

Am văzut cum mâncările se digeră, adică materiile albuminoide, (d. e. carnea) prin suc gastric. Materiile grase trec prin stomac și vin digerate (mistuite) în intestinale (mațele) subțiri.

muri și alți oameni, trăia în Roșia un băieș cu numele Toni, și, zice, că băieșul acesta era un amărit și vai de capul lui, căci toți banii câștigați, cum îi căpeta îi și bea, și de pe el curgeau sdrențele, ear' dela el din casă scotea sărăcia capul pe fereastră. Inzadar îl ruga femeia să fie mai cumpătat, să nu tot beie, să se îngrijască de copii, că erau mulți, să fie mai cu frica lui Dumnezeu — toate erau vorbe, cari intrau pe o ureche și eșiau pe cealaltă; Toni nu-și lăsa obiceiul, și în casa lui nu se ajungea la altă mâncare decât: mămăligă.

Toți băieșii știau, că Toni e un nemernic, dar' bagseamă așa a fost rânduie dela Dumnezeu, ca fiecărui să i-se arete odată norocul, și astfel mergând odată Toni la baie, se întâlnește cu velva, care era în potrozul unui soldat îmbrăcat în haine albe, cu chivără roșie pe cap, care după-ce salută pe Toni cu toată cinstea, numai decât se făcure pretini, și din vorbă în vorbă ajunseră lângă niște bolovani, unde se așezară la odichnă; ear' după aceea velva sfătui pe Toni să lucre acolo lângă bolovani aceia, că acolo și el ar fi aflat odată aur. Toni, cam

Materiile amilacee, adică făinoasele, în parte vin digerate în gură, fiind transformată întâreala (amilul) din ele în zahăr, trec apoi prin stomac și în intestinale să urmează lucrarea.

Adică mâncările sunt digerate pe deplin, însă din acelea trebuie să fie sorbite părțile nutritive și mestecate cu sângele, care apoi duce nutrețul de lipsă în părțile cele mai depărtate ale corpului nostru, ca să poată repara pierderile în urma viețuirii.

Sorbirea părților nutritive din mâncările digerate, o numim „absorbire“.

Dacă în un vas mai mare turnăm apă curată, și apoi așezăm în vasul acesta un vas mai mic, al cărui fund îl formează o bucată de beșică, pe, sau peliță, și în acest vas turnăm d. e. apă sărată, vom avea la început un vas mare cu apă curată, în care e un vas cu fund de beșică, în care e apă sărată, în scurt timp însă începe o lucrare fizică: sarea din vasul mic trece prin beșică în vasul cel mare și în locul ei intră prin beșică apă curată, așa încât după oare-care timp apa din vasul cel mic are mai multă apă ca la început și mai puțină sare, eară în vasul cel mare va fi mai puțină apă, dar' va fi tot atâta sare ca în vasul cel mic.

Eată teoria nutriției; adică sângele vine în atingere prin vasele (vinele) cele mici în cari curge, cu materiile

nebul cum era, se împotrivi la început, dar' velva îl luă cu bine, și pe urmă începură la lucru, dar' ce să vezi? Abia atinse Toni pietrele și iată minune mare, niște bucăți de aur tot ca pumnul.

Ridea acum inima și fața lui Toni și într-o clipită adună de-și umplu straița și mâncile sumanului.

Velva se uita mulțumită la el și când îl văzu pachetat, zise:

— Acum du-te acasă, și du aurul acesta, ear' când vii, adă niște desagi să-ți umpli și pe aceia, să nu te mai afle sărăcia nici odată. Una însă și-o spun, ca să ai noroc de bogăția asta, să fii cu frica lui Dumnezeu, să-ți păstrezi inima bună și curată.

Toni plecă acasă, dar' cum se depărtă de nu mai văzu pe prietenul său, nu mai țină samă de sfaturile lui. Ajungând acasă începă a înjura și a bate la cei copii și nevastă, ear' pe urmă adună toată mămăliga din casă, și punându-o în mijlocul drumului, începă a striga:

„Tu mămăligă afurisită, de ocară să fii de aici înainte, că în casa mea nu vei mai intra!“

nutritoare conținute în intestine (mațe), aicia ele se schimbă; sângele dă materii folosite, eară materiile noue nutritoare intră în sânge, care apoi le duce și le așează în corpul întreg, unde e de lipsă.

Dară acest mod de absorbire nu e îndestulitor pentru de-a absorbi toate părțile nutritoare din materiile digerate, deci D-zău a provăzut, ca să fie și niște alte organe, cari împlinesc în măsură mai mare absorbirea. Aceste organe sunt niște vase subțiri, cari numai pe timpul digerației se vęd bine, deoarece atuncia sunt pline de un fluid care samănă laptelui. Aceste vase sug materiile nutritoare din intestine, apoi le duc până la vine, făcând ca să treacă în sângele vinelor materia nutritoare bună de-a nutri trupul nostru.

Tot asemenea se absoarbe și de pe suprafața corpului nostru prin vasele aceste mici materiile folosite; ele vin conduse în vine, de acolo la organele de aruncarea lor, cum sunt rărunchii, spre a fi depărtate din corpul nostru.

Tot prin aceste vase se sug și materiile otrăvicioase, care ajung în rane ce s'ar afla la suprafața corpului, și nasc diferite morburii grele, d. e. umflarea mânei întregi după împungerea degetului cu ac sau țandără murdară.

Care este însă pricina absorbirii acesteia, cum de vasele acestea absorb nutremântul și nu alte materii, e taina ziditorului, care până acuma nu a îngăduit să o descopere nici un muritor.

DR. ST. ERDELY

După-ce găta cu nebuniile, plecă iară la baie, unde vëlva, îi ajută să-și umple și desagii pe umăr, ear' Toni fără a zice macar sănătate bună celui care i-a făcut atâta bine, puse pălăria pe ureche și plin de mândrie zice: „Acum nu-mi mai pasă de nime, de pe partea mea se poate despica dealul în două, căci eu sunt cm pe toată vieața!”

Atunci odată se cutremurără munții, și pietrele, de unde a luat Toni aurul, tocmai în două părți s'au despicat, îngropând sub ele pe băieșul nesocotit, ear' vëlva intră între stânci zicând: „Câți vor fi nerecunoscători și nu vor folosi darul lui Dumnezeu bine, toți ca tine, amăritule, să pățească!”

Au trecut de atunci vremuri multe. Vëlva aceea s'a mai arătat și ăltor băieși, cari fiind buni lui Dumnezeu, s'au norocit și vëlva le-a povestit întâmplarea lui Toni cel nesocotit.

Lângă stânca despicață s'a făcut o baie, care și azi există și se numește „La despicta.”

Roșia, August 1900.

MARIA CIOBAN

V I I E R I T

Indreptar

pentru manipularea în chip rațional a mustului și a vinului.

Instrucțiuni date de ministerul reg. u. de agricultură.

(Urmare.)

Boalele și smintelile vinurilor.

Precum se află drojdii în vin, care desfac zăharul din must în spirt și acid carbonic, așa se află și alte multe feluri de drojdii (bureți mici lucrători) cari lucră asupra altor părți a vinului, prefăcându-le pe acelea în alte materii, putând uneori, în urma lucrării lor, să-și peardă vinul gustul și aroma cea bună, pot să-l strice chiar de tot. Lu-crarea de stricare a vinului, o numim »boale de vin«, și ele sunt următoarele:

1. înflorirea, 2. oțetirea, 3. acirea,
4. întinderea, 5. amărâla și 6. întoar-cerea.

Ba vinurile mai pot avea și astfel de defecte (greșeli, sminteli), cari îi strică gustul și mirosul, fără ca părțile de căpetenie ce formează vinul, să se fi schimbat și ele. Dar' și acest vin e greu de vëndut, căci nime nu-l bea bucuros. Aceste sminteli ale vinului sunt:

1. amestecul de rugină; 2. gustul de mucezală; 3. mirosul de butoiu;
4. mirosul de ou stricat; 5. mirosul de afumat.

Atât boalele cât și smintelile vinurilor provin din folosirea de vase și unelte necurate la stors, tragerea greșită și îngrijirea rea peste tot a vinului.

Iată mijloacele de îndreptare:

Înflorirea vinului.

Să umplem de jumătate o sticlă cu vin mai slab, și s'o punem slab astupată, la căldura sobei. În câteva zile fața vinului din sticlă va fi coperită de o peliță subțire, care cu vremea se îngroașe ca o peliță albă-gălbue.

Tot așa se întâmplă și în bute, dacă butea scăzută n'o umplem regulat. Pelița formată pe fața vinului în felul acesta, o numim floare de vin, care se face mai ales pe vin tinăr și slab, și urmarea ei e aceea, că spirtul din vin scade și mai mult, și dacă nu vom îndepărta floarea de pe vin, apoi va ataca ea părțile bune ce mai sunt în

vin, aromaticele lui, și vinul capătă gust rău și se poate strica cu totul.

La vinuri tari, boala floarei numai rar o întâlnim.

Pentru-ca să încungiurăm înflorirea vinului, să ținem butea totdeauna plină până sus și astupată bine cu un dop lung, al cărui vârș se fie intrat în vin, încât și scăzând vinul, vârșul dopului tot să fie în vin. Pe dop nu-i iertat să fie întâșurată zdrantă sau hoaspă sau altceva, ear' la umplerea buții să folosim pâlnie (tolcer) de sticlă bine spălat.

Dacă cu toate astea vinul a prins floare, trebuie să o înlăturăm cât mai repede și din temei. Asta reușește foarte bine, dacă băgăm în bute o pâlnie (tolcer) de sticlă, care are țeava lungă, cât vârșul ei să fie bine din jos de suprafața vinului. Turnăm apoi prin ea vin curat până se umple butea. Floarea se ridică încet în sus și iese prin vrană și noi lăsăm să curgă nițel vin, care s'o ducă afară. După aceea, cu o periută de păr, prinsă pe o coadă încârligată, frecăm doagele pe dinlăuntru în jurul vranei, ca să se desprindă de pe ele floarea ce s'ar fi lipit, apoi batem ușor laturile buții din jos în sus, ca să se scuture floarea ce ar mai fi rămas și să vie la vrană să curgă afară, punând, firește, un pic de vin în bute, ca să curgă. În chipul acesta putem curăți cu desăvârșire floarea din bute. După asta batem bine dopul prescris, și de aci încolo, prin umplere la timp, putem feri vinul de o nouă înflorire.

Vinul tare înflorit, îl afumăm puțin la tragere, prin ce împedecăm desvoltarea mai departe a floarei.

În contra înfloririi nu e iertat a folosi alte mijloace de nimicire. (Va urma).

P O M Ă R I T

Mărul hrana poporului.

Dintre toate produsele câmpurilor și ale grădinilor, doar' nici unul nu este mai potrivit ca. mărul, pentru-ca să servească de adevărată hrană poporului.

Mărul și până încă nu este deplin desvoltat, fert, dă o hrană bună, priincioasă și sațioasă. Copt în cuptor sau în spuza focului, mărul deasemenea dă o bucată, ce nu numai e trainică și nutritoare, ci care și bolnavului poate fi dată fără nici o pregetare.

Mărul fără nici o pregătire și așa cum l'a lăsat D-zău, încă formează un

nutremânt foarte bun, ieftin și priincios. Un măr bun cu pâne, e mai cu samă în post o mâncare delicată. Mărul mai are încă și însușiri priincioase sănătății omului. El regulează și promovează mistuirea și este o hrană minunată pentru creerul omului, în urma fosforului ce îl cuprinde în sine.

Afară de acestea din mere se pot încă face feluri de preparate, dănuitoare și de mare folos pentru nutrirea rațională.

Merele tăiete fâlii și uscate, se pot ținea cât de mult. Poamele acestea apoi date în undă și direse cu puțină făină friptă în unsoare sau oleu (rântaș) dau o zamă delicată și sănătoasă.

Din mere se pregătesc mai departe „geleul” și musul; de o bunătate rară și foarte nutritoare și sănătoasă.

Geleul, răci, cătărigi de mere, se pregătesc astfel, că merele se taie bucăți, se pun apoi în o oală sau căldare, care se umple cu apă atât, că apa se le acopere, apoi se ferb pân' ce se înmoaie. După aceasta merele astfel ferte, sau mai bine massa câștigată din ele, se leagă în o pânzătură și se scurge sucul din ele, în un vas curat. Sucul acesta ce s'a scurs din mere se cântărește și la el se adaugă zahăr curat tot atâta în greutate, cât a făcut greutatea sucului, sau și numai $\frac{2}{3}$ părți atâta; massa aceasta apoi, sucul cu zahărul împreună, se pune din nou pe foc, și se ferbe până atunci, până ce se încheagă, se prefăce în gele, sau răci.

Musul, lictar sau miere de mere, se gătesc tot în modul arătat mai sus, din miezul merelor, după-ce s'a scurs sucul din ele, astfel, că în massa groasă ce a rămas în pânzătură, se bagă zahăr curat, atâta cât face jumătate sau $\frac{2}{3}$ părți din greutatea masei și apoi massa aceasta se ferbe din nou, până când se îngroașă ca lictarul de prune. Se poate pregăti musul și fără a se scoate mai întâiu sucul dintr'insul, în modul arătat, dar' asta ar fi curată pradă, după-ce sucul pentru sine încă dă un preparat mai mai bun și în tot cazul mai trainic ca musul, adevărat geleul.

Atât musul, cât și geleul se pîn apoi în sticle sau borcane, se leagă la gură vasele cu o hârtie, care apoi se găurește de mai multe ori cu un ac, astfel ca aerul să aibă intrare în vas. Ast mod grijite preparatele acestea și mai ales geleul se ține ani întregi și dau amândouă o delicată bucată, care se poate întrebuința pentru sine sau și la alte prăjituri și aluaturi ca umplătură.

În fine din mere se poate prepara un vin delicat, care bine pregătit, întrece în gust și în ceea-ce privește potrivirea lui cu sănătatea omului, chiar vinul din struguri.

Lângă toate acestea mai vine, că atât vinul, cât și geleul și musul se pot pregăti și din poamele cari vara

și mai cu samă toamna pică cu gramada din pomi și cari altfel și așa nu se pot folosi spre altceva, ci se putrezesc pe sub pomi.

Precugetând ori-cine cele mai sus arătate, însuși trebuie să vie la încredințarea, că mărul, știind cineva să facă întrebuințare de el, cum se cade, este mai priincios și mai folositor pentru omenime, ca bună-oară curechiul sau cartoafele (grumpenele), că e este făcut de bunul Dumnezeu ca să formeze în prima linie hrana poporului.

De aceea cel-ce are cât de puțin loc ce-l numește al lui propriu să nu-și pregete a-și planta un pom și mai ales un măr într'insul și asta cu atât mai virtos, cu cât că ori-ce altă legumă și plantă de hrană, în fiecare an îți dă de lucru și trebuie să o scarmeni și cultivi din nou, pe când pomul odată cum se cade plantat, îți dă an de an roadele sale, pe lângă puțină îngrijire.

IOAN A. de PREDĂ

Ce pământ cer feluri pomi roditori.

Cei cari vor să-și facă livezi de pomi, e bine să știe ce pământ prieste cutărui sau cutărui fel de pomi.

Mărul vrea pământ roditor, potrivit de umed, tărișor, nu suferă apă în pământ, nu-i merge bine în nășip, chiar și dacă are sub el lut.

Părului îi merge bine și în pământ mai ușor, dacă e în pătură destul de groasă și are umezală deajuns.

Prunii merg bine în pământ caldăros, chiar și în nășip, numai dacă are destul calcar.

Cireșii dulci cer pământ uscat și o expoziție liberă. În pământ mai bun se desvoaltă mai bine, dar' merg destul de bine și în pământ nășipos.

Vișinii vor pământ adânc și bogat, dar' reușesc și în nășip, dacă e călcăros și nu prea slab.

Ori-ce fructe cu simburii pietroși (prune, zarzare, caise și piersece) merg bine în pământuri călcăroase, ear' dacă lipsește, trebuie să-l dăm ca îngrășământ.

Pe lângă această regulă mai e una: în vecinătatea orașelor mari se se sădească pomi cari rodesc de timpuriu; ear' pentru cultura în mare se potrivește mai bine cele cari au fructe târzii, de iarnă.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Pentru întemeetorii de Reuniuni de înmormântare. Facem luători aminte pe cei-ce ostenesc să întemeieze folositoarele Reuniuni de înmormântare, că mai nou ministrul de interne nu mai aproabă statutele în numirea cărora e pus numele »română». Statutele Reuniunii de înmorm. din Vinerea

(constituită cu concursul d-lui Dr. I. Mișu) au venit neîntărite, pentru-că se numea »Reuniunea română»...

Ale noastre la Orăștie și cele ale »Reuniunii dela Sibiu», le-a aprobat cu acest cuvânt, poate fiindcă aici mai sunt și Reuniuni streine, sășești și ungurești de acest fel, și are înțeles deosebirea de »română», ear' sate curat românești, sau unde altă Reuniune de acest fel nu mai e, n'are înțeles.

O facem simplu cunoscut. Cei-ce voesc, pot însă încerca. Poate dl revisor al Statuteilor nu e totdeauna în așa rea dispoziție... Poate le-a trimis pentru întregirea unui paragraf, și cu o cale a lovit și treaba a doua.

In memoria marelui Andrei s'a arangeat de corpul învățătoresc al școlii gr-or. din loc, Mercuri sara, o frumoasă sərbare, care s'a început cu cântarea »Românime mult cărată» de Cunțan, s'a urmat cu cuvântul ocașional; un duet pe violină, o declamațiune, cor, declam. comică, și încheiată ear' cu un cor.

Sərbarea a fost bine căratată de inteligența și poporul nostru din loc, care a rămas foarte mulțumit de frumoasele producțiuni, și-a arătat mulțumirile sale corpului învățătoresc pentru orele de plăcută convenire ce i-au procurat.

Meseriașii români din Orăștie voină a să închege în o Reuniune proprie de meseriași, au înaintat ministerului în două rânduri Statute spre întărire. Statutele au fost repetit respinse, sub cuvânt că aici mai sunt atari Reuniuni (neromâne), să între în acelea.

Acum meseriașii noștri au declarat, că se vor alipi la »Reuniunea Economică», în cadrul statulelor căreia se pot desvolta destul de liber și cu succes. Comitetul Reuniunii noastre economice a hotărât în ședința sa de Luni (10 Dec. n.) să inactiveze secțiunea industrială a Reuniunii, care până'ci n'a funcționat, fiindcă măestrii cari puteau intra în ea, încercau să-și formeze Reuniune proprie. Intrând acum la »Reuniunea economică», comitetul Reuniunii va numi o comisie specială, dintre meseriași, care să îngrijească de promovarea intereselor lor, de desvoltarea lor bună.

Pentru nenorociții prin foa din Vaidei s'au făcut din partea Reuniunii femeilor române din comit. Hunedoarei unii pași prin care să li-se vină încâtva în ajutor. S'a trimis anume d-nei Victoria Erdélyi, vicepresidenta Reuniunii la Orăștie, suma de 200 fl., până la suma cărora se se dee de lucru femeilor din Vaidei a coase și țese frumoase lucruri de casă, pe cari Reuniunea le va vinde la adunări, d. e. a Asociațiunii sau a Societății de teatru. Să va constitui un comitet de dame aici, care să se intereseze de lucru.

Reuniune de înmormântare în Coștaiu (Bănat) să înființază, după modelul celei dela Orăștie, la stăruința harnicului preot Avram Corcea, cunoscutul culegător de

balade și poezii din popor. Li dorim mult succes.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” a arănat o ședință publică, Mercuri, în 29 Noemvrie st. v., în memoria marelui Arhiepiscop Andrei, în sala cea mare a edificiului nou seminarial gr.-or. din Sibiu. Ședința a reușit foarte bine.

Numărarea poporului în 1900. Cu sfârșitul anului acestuia se împlinesc 10 ani dela cea din urmă numărare a poporului făcută în țările coroanei ungare. Ministrul de comerț a adus năntea dietei încă în 1899 un plan de lege privitor la o nouă numărare despre starea populației la 31 Decemvrie 1900. Acest plan a fost primit. După această lege, numărarea va socoti numărul oamenilor, al edificiilor, al atelierelor industriei mici. Pentru acoperirea șeselor împreunate cu conscrierea, ș. a. tipărituri de lipsă etc., dieta țării a votat suma de 740.000 cor.; personalul, care va face conscrierea, are să fie plătit din partea comunelor. Ministrul de culte și instrucțiune publică cu nr. 3658 a. c. a ordonat inspectorilor școl., ca aceștia să ia măsuri, pentru-ca învățătorii tuturor școlilor școlare să fie aplicați în serviciul acestei numărări, ce se va face în întreaga țară dela 1—10 Ian. 1901, când toți învățătorii vor fi liberi dela prelegeri.

Kröger în Haga. Bătrânul președinte al republicii Transvaal, a ajuns în Haga, capitala Olandei, țara de obârșire a fraților sei Buri. Iată câteva mănunte despre primirea lui în Haga:

Kröger a sosit la ciasurile 2 și jum.; mulțimea era uriașe și ovațiunile grandioase. I-s-a făcut și o primire oficială; toate autoritățile, aproape toți deputații și senatorii, toate societățile locale cu steagurile lor, comitetul buro-fil de primire, etc. se aflau la gară, formând o mare de popor, prin care abia putea străbate bătrânul președinte. Dela palatul regal n'a fost nimeni la gară, căci Regina trimisese un oficer superior la Zevaaren, spre a saluta pe Kröger la graniță.

Gara era strălucit împodobită cu steaguri olandeze, transvaaliene și orangiste. Intreg orașul împodobit frumos.

La discursul președintelui comitetului buro-fil, Kröger a răspuns foarte mișcat, dar cu o voce pătrunzătoare, că are încredere în înfrurirea poporului olandez și că crede în ajutorul lui, care va aduce triumful dreptății. Crede, că ziua dreptății nu este departe și că întreg poporul olandez se va uni cu el spre a îndeplini lucrarea libertății.

Curând după sosirea lui Kröger la »Hotel des Indes«, el a fost vizitat de mai mulți miniștri, (afară de primul-ministru Pierson și de ministrul de externe Beaufort), cu cari s'a întreținut mai multă vreme. A mai primit și pe câțiva membrii distinși ai parlamentului.

Kröger a fost primit înainte de amiază în audiență privată de către regina Wilhelmina.

O trăsură de gală a Curții a dus pe Kröger la palat în mijlocul unor ovațiuni ne mai pomenit de însuflețite a zecilor de mii de suflete ce umpleau drumul dela »Hotel des Indes« și până la palat.

Garda palatului a făcut onorurile cuvenite. Insuflețirea era mare; la un moment dat mulțimea a început să cânte imnul transvaalian.

Regina a primit în mod foarte binevoitor pe Kröger, care i-a sărutat mâna de trei-ori. Timp de câteva secunde Regina a strâns de mână pe Kröger, fără a putea vorbi de mișcată ce era.

La plecare Regina a sărutat fruntea lui Kröger.

Audiența a durat aproape 40 de minute. În timpul acesta s'au făcut niște demonstrații mari în fața palatului.

Kröger a eșit cu lacrimi în ochi dela palat și aproape un sfert de oră a fost nevoit să stea cu trăsura de gală a Curții în mijlocul unei mulțimi de oameni. La un moment dat mulțimea voia să deshaveze caii spre a-l duce pe Kröger în triumf până la hotel.

Înaintările Germaniei. În anul 1890 Țara nemțască (Germania) număra 41 de milioane de locuitori, în 1898 a numărat 56 de milioane.

Grâu a produs în 1880 23 milioane cuintali (100 K.), crumpene 20 milioane, în 1898 grâu 33 de milioane de cuintali; crumpene 31.

În acest restimp comerțul extern s'a ridicat la import cu 26%, la export cu 21%.

Înmulțirea populației nu e singurul factor la înmulțirea celorlalte poziții economice; pentru-că consumarea (măncarea, hrana), încă a crescut de om, d. e. la zahăr dela 9 Kile la 12; la cărbune dela 1.8 tone (1000 Kl.) la 24, etc.

Bunăstarea deci a înaintat în acea măsură, în care s'a înmulțit populațiunea.

Mâni mai multe, mai mult lucră. Prin urmare e greșit zis, că copii mulți sunt sărăcirea familiei.

Voluntari ruși în Bulgaria. Dela 17 August până la 30 Octomvrie, după statistica unui consul din Bulgaria, au intrat în Bulgaria cu pasapoarte rusești 4752 voluntari ruși din Odessa și din Basarabia. Acești voluntari sunt mai toți înrolați în armata bulgară și zilnic fac exerciții militare, fiind instruiți de oficeri bulgari, membrii ai comitetului revoluționar. Voluntarii sunt trecuți în Bulgaria în grupuri mici de câte-o sută-două, fiind luați pe vapoare rusești ca muncitori.

Furtună. Asupra comunei și ținutului Biharudvari s'a descărcat de curând o mare furtună. Un vânt puternic dela Vest a suflat, ear' mai târziu, spre seară, furtuna a izbucnit cu mai mare putere, ducând cu sine tot ce-i sta în cale. Mulțime de case au fost dărâmate, coperișele au fost aruncate la depărtări mari. La unii țărani tot ce au adunat peste vară, li-a împrăștiat furtuna. Pagubele sunt mari.

Locuitorii Berlinului. În capitala Germaniei s'a făcut zilele trecute numărarea populației. După datele culese numărul locuitorilor Berlinului este de 1,884.345. La numărarea din 1895 erau numai 1,667.304, a sporit deci în 5 ani cu 217.000 locuitorii.

Amenințări bulgărești. »Penin. Balcan.« i-se scrie din Crușova, că mai mulți frunțașii români au fost amenințați cu moartea de oamenii comitetului macedonean, pentru faptul, că nu vor să dea bani și să sprijine lucrarea comitetului în sus zisul oraș. Din cauza aceasta Românii de acolo au convocat o întrunire săptămâna trecută, în care s'a luat hotărârea, de-a înștiința guvernul turcesc de cele-ce pregătesc Bulgarii și a cere tot de-odată luare de măsuri, pentru-ca să poată fi siguri de avutul și de averea lor.

Răscoală în trenul ce duce în Siberia. Zilele astea trenul ce duce prin Siberia ducea cu sine mulțime de osândiți la muncă silnică în Siberia. Pe drum, aproape de gara Tichita, când trenul trecea printr'un tunel, osândiții s'au răscolat contra ostașilor păzitori, și i-au trântit la pământ. Osândiții au voit să ia dela ostași armele și apoi să jefuiască pe pasageri. În primejdie însă s'a auzit șgomotul din vagonul vecin și numai decât au dat alarmă. Trenul s'a oprit, ear' soldații cari erau aruncați la pământ, au fost liberați. Osândiții n'au putut să-și ajungă scopul, și abia să crede, că va scăpa vreunul de pedeapsa de moarte.

În ghiarele unui urs. O groaznică nenorocire s'a întâmplat zilele acestea într'o comună din Germania. Niște Țigani umblau din sat în sat jucând urșii. După ei s'au luat mulțime de curioși, mai eles copii. Din când în când copiii își făceau haz din câte-un urs. Țiganii după-ce au eșit din comună, au luat botnița dela un urs, care se părea foarte blând. Copiii din jur au început a gîdili dihania, care înfuriindu-se s'a aruncat asupra lor, prinzând pe o copilă de vre-o patru ani, pe care numai decât a stăși-at-o în bucăți. Stăpânul ursului a fost arestat, ear' animalul fioros abia a putut fi pîs în lanțuri.

Plantele acățătoare. D-rul H. Rosz a scris despre felul de viață al plantelor acățătoare sau cățărătoare și despre întrebuintarea lor în grădini.

Toate plantele acățătoare stau, ca și celelalte, fără a se sprijini de ceva, dar' la o vîrstă mai înaintată se anină de alte plante, de stânci, de ziduri și numai astfel se pot bucura de lumina soarelui. Unele se încolăcesc dela dreapta spre stînga, altele dela stînga spre dreapta, după specii, și vîrfurile lor caută necontenit să fie la soare. Altele se acăță cu cărcee, cu cozile frunzelor, cu felurite cărlige cari la unele desvoaltă un tel de părți rotunde late, ori chiar prin rădăcini ce pleacă din trunchiu la felurite înălțimi. Adesea partea tină e vie și puternică, ear' cea mai de jos e putredă sau uscată. Așa e la lianele țărilor tropicale. Adesea ramurile și cărligele acățătoare au spini; astfel e smeura australiană, care din această pricină e una din plantele cele mai vătămătoare. Multe plante acățătoare sunt întrebuintate ca podoabă în grădini din pricina frumuseții frunzelor ori florilor lor.

Exportul de carne română. Exportul de carne din România ia din ce în ce întinderi mai îmbucurătoare. În Belgia s'a format o însoțire de măcelari, în scop de a hrăni principalele piețe belgiene cu carne din România, dusă în vagoane anume din Iași și București. Trei trimiși ai acestei însoțiri au sosit, în acest scop, în București. Dl Haes din Olanda se află de câteva zile în capitala română ocupat cu studierea întrebării de a duce carne din România în Olanda. Olandezii aduc azi carne conservată (ca conservele militare) tocmai din America, și se înțelege că le vine mai lesne să aducă carne proaspătă din România.

Venitul curat dela căile ferate de stat. Direcțiunea trenurilor de stat a transpus în 20 Nov. la cassa centrală a statului 851.000 coroane rămase după coperirea cheltuielilor. Cu cele 1,150.600 coroane ce le-a trimis în alt rând, direcțiunea a transpus în anul acesta la cassa centrală un prisos de 48,663.800 coroane.

Prețul bucatelor.

Piața din Orăștie.

— la 8 Decembrie n. 1900 —

Grâu curat m. cu	fl. 7—
Grâu mestecat m. m. cu	fl. 6-50
Săcară m. m. cu	fl. 6—
Orz m. m. cu	fl. 5—
Ovės m. m. cu	fl. 5.50
Cucuruz m. m. cu	fl. 4-50
Fân m. m. cu	fl. 2-80
Paie » » cu	fl. 1-80
Lemne de foc 1 cub. mtr. cu	fl. 2—
Carne de vită 1 kilgr. cu	fl.—40

Piața din Baia-de-Criș

— la 5 Dec. 1900 —

Grâu frumos ferd. de 30 l. cu	1-10 cr.
Săcara ferdela cu	— cr.
Orz ferdela cu	— cr.
Ovės ferdela cu	—70 cr.
Cucuruz ferdela de 30 l. vechi	1-40 cr.
„ „ „ ferdela de 30 l. nou	1-20 cr.
Fasolea m. m. cu	7— cr.
Grumpene noue ferdela cu	—38 cr.
Vin nou feră cu	— cr.
„ „ litrul cu	— cr.
Mere ferdela cu	—70 cr.
Nuci ferdela cu	— cr.
Carne de vită 1 kilgr. cu	—40 cr.
„ „ porc 1 » cu	— cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu	—40 cr.
„ „ svântată 1 » cu	— cr.
Brânză nouă cu	— cr.
„ 1 kl. în burduf cu	— cr.
Ouă 4 cu	—10 cr.
Pui de găină, părechea cu	40—60 cr.

Piața din Bistrița

— la 11 Decembrie 1900. —

Grâu frumos ferd. de 20 l. cu	1— cr.
Săcară ferdela cu	—70 cr.
Orz ferdele cu	—57 cr.
Alac ferdela cu	—48 cr.
Ovės ferdela cu	—40 cr.
Cucuruz ferdela cu	—70 cr.
Fasolea ferdela cu	—80 cr.
Cartofi (grumpile), ferdela cu	—30 cr.
Simbure de bostan	—45 cr.
Prune uscate	1-55 cr.
Mere, ferdela cu	—70 cr.
Nuci, ferdela cu	1-70 cr.

Carne de vită, 1 kilogram cu	—36 cr.
„ „ porc „ „ „	—40 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu	—60 cr.
„ „ svântată 1 » cu	—65 cr.
Brânză nouă 1 kilg. cu	— cr.
„ „ burduf cu	— cr.
Ouă 5 cu	20 cr.
Pui de găină, părechea cu	—60 cr.

FELURIMI

Un Concurs pentru medic în secolul al 16-lea

Căutăm!

Pentru o familie cercată de morburii grele, o persoană mai bătrână credincioasă, care tot odată e doctor, chirurg și obstetric, (moșer). Trebuie să se priceapă să înlocuiască pe pivnițar și păharnic, să fie barbier, — să știe să facă peruce; Duminecile să țină predică; la ocaziuni să spună rugăciuni. »Plată bună«.

Numai atâtea se cereau.

*

Monte-Carlo. Acesta e numele orașului devenit renumit prin renumitul joc de noroc (cu cărți, rulete etc.) din marea lui casină. E o casină ca și care alta nu! Palat mareș, salele îmbătător de frumoase, strălucite, în jur parc întins perdut în păduri bine îngrijite. Sute și mii de inși se află totdeauna în Monte-Carlo, veniți pentru a vedea vestita lui casină și a arunca o piesă două de aur pe cutare carte ori ruletă de noroc. Dar' cei-ce vin aici nu-s nici unii oameni cu punți subțiri, ci toți cu zeci și sute de mii la chimir. Vin din toate țările Europei, ba din lumea întreagă chiar marii jucători de noroc, printre cari foarte mulți din milionarii americani. Puțini sunt cari se se ducă cu bani înapoi... Aproape toți în casină rămân ca într-o gură de iad, și prin parcurile din jurul casinei, nu e zi în care câte-un mândru cavalier se nu-și tragă un glonț în cap ori în pept, ca încheiere a jocului, în care a perdut cât nu se mai poate câștiga într-o viață întreagă! Casina asta aduce atât de mult, că e pusă la dare cu așa sumă, încât statul Muntenegru, »fericitul« ei proprietar, își coperă cheltuielile sale în mai mult de jumătate, numai din darea după această »casină«.

Din America însă vine acum vestea, că acolo se va înființa un nou Monte-Carlo.

Bogații Yankei americani nu vor să mai ostenească până în Europa, ca să-și cheltue averea. De acum înainte și-o pot cheltui și la ei acasă, pentru-că mai mulți milionari zidesc în apropierea Washington-ului o teacă hală de joc împreună cu casină elegantă. Această nouă localitate va fi aranjată întocmai ca cea din Monte-Carlo, cu deosebirea, că va fi mult mai elegantă. Zilnic vor fi aici și alergări de cai. În fiecare sfert de cias vor comunica între Washington și noul Monte-Carlo trăsuri, trenuri și automobile.

*

Credința în vârcolaci în insula Celebes. Multe popoare cred, că unii oameni se prefac în lupi și atacă pe alți oameni, le sug sângele sau le mănâncă inima etc. Credința e, că nu din răutate și cu voința se face oare-cine în vârcolac, ci din pricina unei

îmboldiri la care nu se pot împotrivi. În Celebes se crede, că te poți molipsi de această boală și nu de-a dreptul prin atingere cu cei-ce pățimesc, ci atingându-te de lucrurile întrebuițate de dânșii. De pildă un copil se poate face vârcolaci, dacă mănâncă din orezul lăsat de tatăl-seu, presupunând că tatăl-seu e vârcolac; tot astfel dacă vei lua din varul unui vârcolac și-l vei întrebuița la mestecat în gură betelul.

S'ar putea crede că, fiind convingi de cele înșirate mai sus, locuitorii din Celebes ar fi blânzi față cu vârcolacii; lucrul e însă tocmai dimpotrivă și ucid fără de milă pe cel care, după părerea lor, a fost dovedit a fi vârcolac. Asemenea procese contra vârcolacilor se întâmplă și în zilele noastre.

*

Fete de Evrei — în mănăstire. Din Cracovia se telegrafează, că 18 fete de Evrei se află închise în mănăstirea călugărițelor Feliciane, cari le-au botezat în religia catolică. Părinții acelor fete au căutat înzadar să le poată scoate de acolo. Fata Araten se află acuma într-o mănăstire în Polonia rusească. Tatăl ei va porni din nou acțiune, spre a încerca să-și recapete copila.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihailu Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor responsabil: **IOAN MOȚA**

Insertiuni mici

Publicări la acest loc costă numai 1 cr. șirul.

1 Calfă

pentru prăvălie de băcănie, află îndată aplicare la subscrișul, să prefere un Român, priceput și la marță măruntă și galanterie (Kurz u. Galanterie). Etate de 20—25 ani. Tot asemenea se primește

un practicant.

Ofertele se se adreseze la firma

Gustav Balas,
comerc. în Băița
(H. Boicza).

B. Stelescu,

pictor, vopsitor, poleitor și glasseur

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că așezându-mă cu locuința în acest oraș, primesc ori-ce lucru de pictori case, precum și vopsitorie de fațade, uși, ferestri, și ori-ce lucru atingător de această

bransă, concurând cu ori-și-cine și ca lucru și ca preț.

Punându-mi toate simțurile de a satisface pe deplin pe onorații mei clienți, rog să fiu onorat cu comande multe.

Lucrările executate de mine vor fi solide, elegante și durabile.

B. Stelescu,

pictor - vopsitor
Strada mare a Timarilor, 17 b.

„Poftă bună“,

carte de bucate de d-na Zotti Hodoș, se capătă la „Minerva“ în Orăștie. Partea I. 70 cr. + 5 cr. porto. Partea II. 28 cr. + 3 cr.

„Ziua Invierii“,

epilog dramatic în 3 acte de Henric Ibsen. 50 cr. ex. + 5 porto. A se adresa la „Minerva“ în Orăștie.

Moară de arândat!

Comuna Gurariului vinde prin licitațiune publică în 20 Decembrie st. n. a. c. la 10 ore a. m. în cancelaria subscrisei primării, moara sa proprie cu 3 pietri, care e situată pe la mijlocul comunei, pe lângă prețul de 8000 coroane. Vadiul e 10% dela prețul strigării. Condițiunile se pot privi în timpul orelor oficioase.

Gurariului, în 9 Decembrie 1900.

Primăria comunală.

1-1

Reuma-Geist

se numește

un fel de medicament, care la expoziția higienică ținută la anul 1895 în Cairo și la 1896 în Londra, a fost distins cu medalie de aur și cu medalie de onoare. Acest medicament a fost aprobat de cei mai distinși medici și se întrebunțează în cele mai mari spitale. El are o influență repede asupra ori-cărei părți a corpului, și anume contra reumatismului, nervosității, podagrei, isias și asthma.

Influența lui în unele cazuri este așa de extraordinară, că și la boale mai învechite, dacă se întrebunțează și numai odată, înceată ori-ce durere

**Durerea de dinți și de cap
inceată în 5 minute!**

Prețul unei sticle, cu îndrumările de lipsă, este 1 coroană, calitate mai tare 2 coroane 40 fileri.

Deposit principal în Budapesta, la farmacia dlui Iosif Török, Király-utca 12, și la dl Dr. A. Egger, Váci-körut 17, precum și în toate celelalte farmacii din capitală și provincie, și la producătorul

WIDDER GYULA

farmacist,

Sátorajja-Ujhely.

Comande din afară se efectuează repede și cu acuratețe.

Deposit în Orăștie la dl Iosif Graffius, în Sibiu la I. C. Molnar, Heinrich Gottlieb și E. Rumler, în Sas-Sebeș la Ludvig Binder și W. Lederbilger.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(92) Depuneri: cor. 1,750.000. 11-

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, car' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva verbal în biurul institutului, ear' scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

SCÂNDURI ȘI LEMNE DE ZIDIRI

ȘI ȚIGLĂ DE COPERIT!

Cel mai bogat deposit de scânduri, precum și de lemne de tot felul trebuincioase la zidiri, cum sunt grinzi, tâlpi, câpriori etc. este în Orăștie și Deva, depositul subscrisei.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiiu onorațiilor cumpărători material bun, cu cele mai ieftine prețuri posibile!

Asemenea am în deposit țigla de coperit din renumită fabrică a lui Ugron. Țigla groasă cu dungi ce se încheie una într'alta și țigla simplă. Amândouă felurile foarte trainice și cu prețuri moderate.

Cu toată stima

Ignatz Kotzander

(109) 7-10

În Orăștie: în grădina dlui C. Baicu, peste drum dela moara orașului!

„Minerva“

Institut Tipografic

Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele: ☞

Opuri, Broșuri și ☞
Placate ☞ ☞ ☞
Bilete de logodnă și cununie ☞ ☞ ☞
Carte și epistole ☞

☆ Circulare ☆
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită ☞ după plac și ☞ ☞ ☞
Registre și imprimare
Anunțuri, ☞ ☞ ☞
Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc. ☞

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce comande prompt și cu cea mai mare acuratețe!

Comande din afară se efectuează repede!